

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:

Főpiacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések

Egy hasábos peit-
soronként 5 kr-ával
számítanak.

Meghívás.

A debreczeni szabadelvü-párt azon tagjai, kik mint választó polgárok a Varga-utcai város-részhez tartoznak, ezennel felkéretnek, hogy *utcai pártelnök*, és 4-, esetleg 5 bizalmi férfi választása végett 1896. január 26-án — vasárnap — délelőtt 11 órakor az Arany Bika szálló czukrászda-termében tartandó párt gyűlésre megjelenni sziveskedjenek. Külön meghívók nem bocsátatnak ki. Kelt Debreczenben, 1896. jan. 19.

A szabadelvü-párt III-ik választókerületi elnöksége.

A szabadelvü-párt nagy- lelküisége.

Debreczen, január 25.

(—s) Gróf Apponyi Albertnek tizenkét pontba foglalt indítványa ez idő szerint, mikor e sorokat írjuk, még olyan formán áll a szabadelvü-párttal szemben, mint a mellének szegezett pisztoly. Az a kérdés tehát, hogy a nemzeti-párt vezére miként fogja kezelni ezt a pisztolyt? Ha „pénzt vagy életet“ barátságos üdvözlés módjára azt mondja, hogy vagy indítványa teljes és föltétlen elfogadását kívánja, vagy pedig a harez

pisztolyát elsüti, akkor persze csütörtököt mond az egész békeakezió, amelyet a nemzeti-párt vezére kezdeményezett.

Rövid egy-két óra alatt elsül ez a kérdés, amennyiben Apponyi a képviselőház mai ülésében mondja el indítványának megokolását. Ha a nemzeti-párt vezére tud elfogulatlan lenni, akkor be kell látni, hogy a parlamenti többség részéről határozottan bizonyos nagylelküséggel egyértelmű az az eljárás, amelynél fogva a kisebbségnek is csak kisebb része által tett indítványt érdemlegesen tárgyal, és pedig annál inkább nagylelküség ez a többség részéről, mert tulajdonképen a szabadelvü-párt nincs is meggyőződve arról, hogy mindaz, amit Apponyi kíván, föltétlenül szükséges volna, s mert annak ellenében, hogy esetleg a föltételeket teljesíti, semmit sem kap, amennyiben még ha a nemzeti-párt magára nézve kötelezőnek tekintené is a békebetartását, de a szélső-baloldali pártok minden erkölcsi kényszerhíján folytathatnák féktelenkedéseiket. Apponyi indítványa tehát tulajdonképen nem garantirozza a parlamenti békét.

A szabadelvü-pártnak a millenium kivételes és ünnepélyes

alkalmával indokolt eljárása Apponyi indítványával szemben föltétlenül nagylelkü.

Az a kérdés, hogy Apponyi Albert gróf, tudja-e és akarja-e hasonló módon viszonzni a szabadelvü-párt előzékenységét és lojalitását? Ha igen, akkor ennek legelső bizonyítéka csak az lehet, hogy Apponyi belássa azt, hogy tizenkét pontját nem tukmálhatja rá a közvéleményre, hanem érvekkel kell másokat kapacitálni, amiből szükségszerűleg következik az, hogy neki sem szabad szükkeblüen elzárkóznia az ellenérvek elől, amelyeket egyik-másik pont ellen felhozni fognak, s ami annak a pontnak az elejtésére vezethet.

Ha azonban Apponyi mereven ragaszkodnék indítványának minden betűjéhez, akkor alapos okunk lesz kétségbe vonni azt, hogy a nemzeti-párt vezére komolyan és őszintén akarta a békét, mert nem volt hajlandó a hazafias czélnak a legesekélyebb áldozatot, az önmegtagadást meghozni.

— Belföldi hírek. (Miklós Gyula ügye.)

Miklós Gyula főispán ügyét a politikai körökben igen élénken pertraktálják. Nem valószínűtlen, hogy lemondása már csak azért is várható, mert mint magánember akar

T Á R C Z A.

A szentségtörő.

— Angol ghetto novella. —

Irta: J. Zangwill.

A százéves lengyel anyóka haldoklott. Az orvos véleménye szerint még csak rövid negyedóráig élhetett. A krízis hirtelen volt, az unokái nem lehettek ott halálos ágyánál. A halál küzdelem iszonyu fájdalommal tulesett már és lelke már-már elkalandozott földi lakhelyének határain túl. Az ápolónők megfélekedtek arról, mennyi bajt és kellemetlenséget okozott nekik e vén asszony zsörtölődő természete és vallási lelkiismeretessége, szomorun hajlott rá ágyára és megfigyelték lassuló lélegzetét. Azt hitték, hogy elájult és nem tudták, hogy halála órájában is átéli nyomorult életének egyetlen egy nagy eseményét.

Körülbelül negyven évvel ezelőtt, midőn — bár akkor már hatvan éves öreg asszony volt — kis lengyel szülőfalujánál messzebbre nem terjedt a látóhatára, egy nap levelet kapott.

Esős nyári nap volt, szombat előestéje. És a levél fiától jött, egyetlen fiától, kinek harminczhét mértföldnyire az ő falujától volt egy kis koresmája és

nagy esaládja. Lázás izgatottsággal bontotta ki a levelet. Hisz az ő fia — az ő „kaddish“-ja volt a szeme fénye. És az öreg asszony mohón futott végig a héber betűs, jobbról balra huzódó sorokon. Egyszerre a szívébe nyilallott valami és félajultan rogyott össze.

A sűrű négy oldal írásba bele volt ékelve e néhány sor, melyek véres betűkkel meredtek rá: „Az utóbbi időben nem jól érzem magam. Nappal tikkadó a hőség és ködösek az éjszakák. De nem komoly a dolog, csak nincs rendben gyomrom, az az egész.“ A levélhez egy pár papírrubel volt mellékelve, de ő azokat észre se vette, lehullottak a földre. Rettegő félelem szárnyain jött már napok előtt a hír, hogy fia lakhelyén kiütött a kolera és már egész nap nehéz, lélekkel féltette ő kedves gyermekét. És ime a levélben legrosszabb sejtelmek valónak bizonyulnak. Ha akkor, mikor írta, nem is ragadt még rá az rettenetes betegség, de saját vallomása szerint mostani egészségi állapotában fogékony rá.

Es most, hogy e sorokat olvassa, tán beteg, tán halálos ágyán vergődik, tán meg is halt. Mert a vén anyóka, ki már akkor is az emberi élet redes határainál tovább jutott és sok embert látott meghalni, tudta, hogy a halál angyala nem dolgozik lassan, különösen koleras időben sokkal több a dolga, semhogy egyes

eseteknek nagy figyelmet szentelhetne. És az anyai szeretet ellenállhatatlanul vonzotta gyermekéhez. Különösen a levél vége baljóslatu omennek tetszett neki. „Gyere el hozzám látogatásba, édes jó anyám, minél előbb. Mert én most egy ideig nem jöhetek el.“ Igen, el kell mennie rögtön, ki tudja, vajjon nem-e látja e őt utoljára.

Hanem ekkor egy rettenetes gondolat fagyasztotta meg ereiben a vért. Epen e perczen beállt a szombat. És most teljes huszonnégy óráig meg van tiltva a kocsizás és mindennemű utazás. Izgatottsággal gondolkozott helyzetén. Egy esetben megengedi a vallás a szombat szentségtelenítését, ha emberélet forog kockán. De a logika semmiféle esürés-esavarásával nem ringathatta magát abba az illuzióba, hogy fia gyógyulása az ő jelenlététől függ. Sőt az aggodó lelkiismeret kegyetlen megfontolásának szemüvegén át tekintve, fia betegsége is csupán plausibilis hypothezis volt. Nem! kétségkívül szombat-szentségtelenítés ez az utazás.

De bárhogy hánytá-vetette a dolgot, ingathatlan maradt az a meggyőződés, hogy fia halálos beteg és hogy ő utnak indult hozzá mulhatatlanul. Halálos lelki küzdelem után végre megállapodásra jutott. Kocsin nem mehetett, mert így másokat is munkára kényszerítene és pénz is forogna kezén, tehát hármass bűn volna.

védkezni a megtámadások ellen. Többek állítása szerint, ha a közölt okmányok nem apokriefek, Miklós helyzete rendkívül súlyos. *Hír szerint Szabó József miskolci ügyvéd zsarolás miatt büntető feljelentést tett Miklós ellen.* — (A haldokló pécsi püspök.) Dulánszky Nándor pécsi püspök elvesztette eszméletét. A püspök környezete el van készülve a katasztrófára. — (Fekete vármegye.) Csongrád vármegyében mozgalom indult meg, hogy a szláv hangzású Csongrád helyett a magyar Fekete nevet használják. A honfoglalás idején ugyanis az ott tanyázó szlávok a mostani Fekete várost nevezték a maguk nyelvén. A magyarosítást különben nemcsak a vármegye nevére, hanem a hely- és családnévekre is tervezik. — (Uj esperes.) A most szervezett csongrád-csanádi esperes-választásnál Petrovics Somát választották meg; felügyelő: Zsilinszky Mihály lett.

— **Külföldi hírek.** (A török-orosz szövetség.) A londoni Pall Mall Gazette egy konstantinápolyi szenzációs táviratot közöl, mely szerint Orosz- és Törökország közt, az 1833-ik évi megalázó unkiar skleszi egyezség alapján véd- és dacszövetség létesült. Az új szövetség Konstantinápolyban íratott alá, Harifi basa és a cázár pedig Szt.-Pétervárt ratifikálták. Allitóltag Franciaország is be van avatva a dologba. Cambon, a francia nagykövet, kedden két óra hosszat volt a szultánnál. Az összes londoni lapok terjedelmesen foglalkoznak az orosz-török szövetséggel. A „Morning Post” valószínűnek tartja az új alakulást és az angol hajóhad szaporítását követeli. Más forrásból e hírt megczáfolják — (A belga királyné állapota.) A belga királyné állapotában fordulat állott be. A királyné állapota aggodalmat kelt.

Szotyori Nagy Károly.

— Ötven éves jubileuma alkalmából. —

Debreczen város művelt közönsége holnap megint egyik legérdemesebb polgártársát ünnepli. Fél száz éves közhasznú munkában eltöltött élet, szélesen világitó tehetség, valódi zenei talenteredményei adták neki a babért, a tisztelet, hála és szeretet koszorúját. Most mult ötven esz-

tendeje, hogy Szotyori Nagy Károly, az országiszerte ösmert, kedvelt zeneirő elfoglalta a debreczeni ev. ref. egyházban az orgonista kántori állást, a kollégiumban az ének- és zeketanári széket, melyeket azóta lankadatlan buzgalommal, elpusztíthatatlan hangerővel és messze kiható sikerekkel tölt be. Parlagon hevert mező volt az, amire a fiatal Nagy Károly ötven esztendővel ezelőtt lépett, elhagyatott, műveletlen volt különösen Debreczenben, ahol abban az időben zenei műveltségről alig vagy éppen nem is lehetett szó.

A rideg, puritán kálvinizmus nem kedvezett a zene művészet fejlődésének. Debreczenben, melyre a kálvinizmus erősen rányomta legjellegzőbb sajátosságait, századokon keresztül hiábavalóságnak tartották a zenélést, a zenei élvezetet, dacára hogy az énekművelés, a műneklés már a mult században tért kezdett hódítani a közönség pártfogásának örvendett főiskolai kántus működésével.

Sz. Nagy Károly azzal a becsvágygyal jött Debreczenbe, hogy híveket szerez a zenének, terjeszteni, nem, — meghonosítani fogja itt a zenei ösmerteket. Maga elé tűzött feladata nehéz volt, mert neki kellett utat törnie közöny és érzéketlenség köögöregtegein keresztül. Vele egykoru polgármesterünkől hallottam azt a jellemző kijelentést, hogy félszáz esztendővel ezelőtt, alig volt Debreczenben 2—3 zongora, ma alig van művelt család, melynek szalonjában nem állana egy-egy Bösendorfer. Legalább is ezer zongorát olvashatnánk össze ma városunkban. Ebben nagy, elévülhetlen érdeme van Sz. Nagy Károlynak, aki előbb magán zeneiskolájában, majd a zenedében, mint ennek alapításától kezdve tanára, fejlesztette mindkét nembeli fiatal nemzedék zenei érzékét, terjesztette a zenei kulturát és ez által nevelt olyan közönséget, mely ma már szívesen tölti meg a hangversenytermeket is.

De mindez csak szűkebb körben szerzett érdeme a jubilánsnak, csak azt mutatja, hogy ő első sorban a mienk, debreczenieké, pedig az ő tevékenységének, művész ihletének termékenysége Debreczen határain túl is mély nyomokat hagyott. A hány orgonán játszó kántora van a máramarosi havas hegyeiktől a szőke Maroson túl terjedő tiszántuli nagy ref.

egyházkerületnek, az csaknem mind az 6 iskolájából, az ő kezei alól került ki.

A protestáns egyházi zene pedig egyik leghivatottabb művelőjét, íróját és költőjét tiszteli ő benne. Kálvinista templomokban országiszerte az ő orgona praeludiumainak, hármónikus énekeinek szárnyain emelkednek hívő, áhitatos lelkük Istenükhöz.

Bus gyászdalait mindenféle zengik, megszorodott szíveket vigasztalva dal-egyletek, olyanok koporsója felett is, akik nem tartoztak az ő vallása követőihöz.

Valóban a debreczeni egyház, a kollégium, valamint dal- és zene-egyesületeink méltán ünneplik őt holnap. Mert ő nem csupán a debreczeni egyház büszkesége, hanem az egész városé, fölkezt bajnoka a dal- és zeneművészetnek. Közpályán működésének ötvenedik évfordulóján szívesen, örömmel üdvözli őt mindenki, aki szereti a dalt, a zenét, az aesthetikai szépet.

Életrajzi adatait a következőkben állithatom össze többféle forrás segítségével:

Szotyori Nagy Károly régi székegy nemes családból származott. A család tagjai fíról-fíra örökölték a zene kedvelését, a zenei hallamokat. Atyja is, Sz. Nagy Mihály nagyenyedi theológus diák korában kitűnt társai közül zenei tehetségével. Sok oldalú naturálista volt, a ki mindenhez értett, legjobban pedig a hangszerek kezeléséhez és reparálásához. Sőt egészen új hangszert is tudott csinálni. A híres Bethlen kollégium oratoriumában ő készítette diák korában a legelső orgonát. Később a rév-komáromi egyház választotta meg orgonista kántornak. Csakhamar híre futott a környéken az ezermester kántornak, aki a lódoctorságtól a zenélő óra csinajbinjáig mindenben jártas volt. Itt született Károly fia, a Sággh József zenészet lexikona szerint 1821-ben, egy másik forrás szerint pedig 1823. aug. 5-én. — Elemi iskoláit szülővárosában, a gimnázium alsóbb osztályait pedig a német nyelv el-sajátítása végett Aszódon. (Sággh József szerint Modorban) végezte.

Már gyermekéveiben élénk zenei hajlamokat árult el s atyja nem is mulasztotta el, hogy a fiu megfelelő oktatásban részesülhessen. Minthogy az apa nem

Gyalog kell hát mennie. Bármily vétek is az ősi rabbinikus törvény szerint szombaton több mint kétezer lépésnyi utat megtenni, nem tehetett másképp. A gyalogolás mindenestre a legkevésbé büns módja az utazásnak. És a mindenható — áldassék szent neve — fogja azt tudni, hogy ő nem akart dolgozni, és tán végtelen kegyelmében meg fog bocsátani egy öreg asszonynak, ki soha meg nem szent-ségtelenítette az ő nyugalomnapját.

Aznap este gyorsan megvaesorált, keblébe rejtette a drága levelet és föl-kötötte sarait, hogy a harminczhét mért-földnyi utnak induljon. Nem vitt magával botot, a mire támaszkodhatnék, ha elfárad, mert a talmud törvénye ezt is tiltja, mint munkát. Még esernyőt se vihett, bár esőre állt az idő. És úgy haladt előre ama halovány arc felé, mely messze-messze tőle nyugodott vánkösán és mely mégis vezérlő esillagként fénylett utjain: Jövök, én galambom, rebegte, a te édes anyád uton van . . .

Párázatos éjszaka volt. Az égre halvány-vörhenyes párafátyol borult tüzes gömbként.

Az utszéli fasorokon foszladozó gőzgomolyok kavargtak. Ejjféltáján a ködfátyol kioltotta a esillagok fényét. De a vény anyóka tudta, hogy egyenesen kell haladni előre, csak előre. És egész éjjel vándorolt a sűrű erdőben; sem ember, se állat nem állották útját, bár farkasok or-

dítottak a sűrűségben és kigyók lappogtak a bokrok alján. Midőn a hajnal rávirradt, már roskadozott és alig bírta a lábát. De ő ment tovább. Az ut fele volt még előtte.

Nem volt mit ennie, mert az élelmszer is oly teher, melyet a vallás nem enged hordani szombatján, és e nagy ünnepen nem is volt szabad valamit vennie. Utközben mondta el reggeli imáját és kérte az Uristent, hogy bocsássa meg neki, ha ezzel vétett szent nevének. Mig imádkozott, lelki és testi fájdalma megnyúlt. Aztán a legközelebbi faluba érve meghallotta, hogy a kolera rettenetes híre szomorú valóság és nem mende-monda és ez tíz perczig lázas sietségre sarkalta; de aztán győzött testi gyengesége és a falu határában neki kellett dőlnie a csipkebokor sövénynek. Délre járt az idő. Egy arra menő koldus megkönyörült rajta és adott neki egy darab kenyert. Szerencsére nem volt rajta vaj és így lelkifurdalás nélkül megehetette, ámbár bántotta az a gondolat, hogy hátha valami tisztátalan ételt érintett volt. Ujra utnak indult, de a rövid pihenés még jobban elfárasztotta. Szerette volna sajjó, sebes lábát a patak hús vizébe megfürösztetni, de szombaton az is tilos. Kivette hát fia levelét, ujra meg ujra olvasta és felpaskolta lankadó erejét azzal a vigasztaló szóval: Bátorság, galambom, az édes anyád uton van már. Az ólomszürke, nehéz fellegek

megszakadtak és az eső sűrű cseppekben omlott a szennyes földre és csapkodta izzadó arcát. Eleintén felüdült a hűsítő zuhanytól, de nemsokára bőrig ázott és vizes ruhái egyre súlyosabban tapadtak vézna testéhez és a poros országut sűrű mocsárrá vált, melynek sara gyenge talpaihoz ragadt.

És a sivitő szélben, a zuhogó esőben vánszorgott ő tova. Uj rettegés töltötte el lelkét. Vajjon lesz-e elég ereje, vajjon kibírja-e? Mindig lassubbak lettek a lépései, úgy máskált, mint a csiga. És minél lassabban haladt előre, annál világosabb lőn annak a tudata, a mi utja céljánál várja. Vajjon fogja-e hallani végszavát? Talán — oh, rettenetes gondolat, csak idejekorán ér még oda, hogy élettelen arcára vessen egy utolsó tekintetet. Lehet, hogy Isten tán ezzel bünteti meg a szombat szent-ségtelenítését. — Légy erős fiam, zokogott panaszosan. Oh, ne halj meg! Uton van az édes anyád . . .

Elállt az eső. Kisütött a nap, forró, égő, nyári nap, mely megszáritotta nedves arcát és kezét és úgy tűzött le, hogy az izzadság patakzott róla. Minden lépés kin volt most már, de hősiesen ment tovább. Dagadt, sebes, az ut köveitől vércsere feltört lábakkal haladt tovább. Mert ott messze — oh jaj, nagyon messze — egy elhaló hang hívja őt és ő tovább von-szolta magát és ismételte: — Jövök, galambom! Légy erős! Édes anyád uton

foglalkozhatott annyit vele, mint tehetsége érdemlé, rábizta zenei oktatását Ströcker József-re, akkor igen jeles zenetanár és katolikus egyházi karnagyorgonistára, ki Komárom város zeneiskolájában volt tanító.

Tizennégy éves korában Sz. Nagy Károly már maga is zenét tanított zongorán, gitáron és fuvolán. Ekkor tájban, 1838-ban történt, hogy a szigorú puritán debreczeni ekklézsia is orgonát építtetett a nagytemplomban. Az orgonistaságra két pályázó jelentkezett. Sz. Nagy Mihály és egy lutheránus vallású orgonista. Mindketten próba-orgonálást végeztek. Előbb zsolnárt játszottak és énekeltek. Azután a lutheránus pályázó valami világi dalt mutatott be, amin a vallásos hallgatóság szerfölött megbotránkozott, — Nagy Mihály pedig egy szép szimfoniát játszott. — Ez döntötte el a pályázatot. A nép Nagy Mihályt választotta meg az urak jelöltjével szemben.

Igy került Sz. Nagy Károly Debreczenbe, ahol már a filozófát hallgatta a mult héten meghalt Buzás Pállal együtt, Vecsey József hírneves professzortól. — Debreczenben is adott magánházaknál zene-leckéket a zongorából, melyet már akkor virtuozitással kezelt.

1843-ban árván maradt. Meghalt az édes apja. A debreczeni ekklézsia pedig beleültette az apja örökébe, egyhangulag orgonista-kántornak választotta Szotyori Nagy Károlyt, akinek — mint mondják — olyan hatalmas, érzés hangja volt, hogy a temetőből éneke behallatszott a város közepére.

A választást csak azzal a föltétellel fogadta el, hogy előbb két évig külföldi zene-konzervatoriumokban gyarapíthatja képességeit. Az engedélyt erie meg is kapta. 1844-ben csaknem egy évet töltött Bécsben, ahol a legjelesebb zenetanárok és tudósok, Fischoff, Schneider Fridrik, Bibel, Sechter, Führt, Drechsler stb. előadásait hallgatta és azoktól magán órákon is tanult. Bécsben tagja volt a férfi dal-egyletnek. Majd a prágai, lipcsei és stuttgarteri konzervatoriumokat látogatta. 1845. tavaszán jött vissza Debreczenbe és foglalta el az orgonista-kántorságot, vele együtt a kollégiumban az ének- és zenetanárságot, mely utóbbinak terheit egészen 1883-ig, midőn új ének-tanszéket állított

fel az egyházközség és arra Mácsay Sándort alkalmazta, — egyedül hordozta.

Később is többször tett külföldi utazásokat. Legfontosabb volt az 1867-diki, amikor két ezélt tűzött maga elé: megösmerni, hogy az orgonaépítészet milyen fokon áll Németországban, Helvecziában és Franciaországban és hogy az ev. ref. vallás hívei mi módon énekelnek Németországban, különösen Schweiczbán és Párisban.

Czélja volt egyszersmind a legkitünőbb orgonák terjesztése, protestáns egyházi ének-egyletek alakítása, összhangzatos énekkariskolák felállítására és a Helvecziában már régen meghonosodott templomi négy hangra éneklés átültetése által az egyházi ének színvonalának emelése. Igen nagy eredményt ért el ezen a téren. Városunkban nevezetes ujitásokat tett először is a főiskolai énekkarnál, melynek újra szervezése körül sok érdemet szerzett. Ő hozta be a férfikart, mely eddig ösmertlen volt Magyarországon, de megtartotta a vegyes kart is. Ez utóbbi 1858-ig rendszeresen művelve volt. Magán zeneiskolát is nyitott, amelyben rendszeren 50—60 növendék vett részt az addig Magyarországon ily intézeteknél alig tapasztalt alapos zeneoktatásban.

Buzgón fáradozott a zenede megalapítása körül, melynek ő azonkívül, hogy egyik alapítója, kezdtől fogva tanára, ki a zongora osztályt fényes sikerrel vezeti. A zongora tanításnál olyan saját módszert követ, amelynek alapján növendékei bármelyik fővárosi magasabb zeneiskolában kiállják a szigorú felvételi vizsgát.

Egy időben karmestere volt a városi dalegyletnek is. Mint a tanítóképezde ének- és zenetanára számos tanítót képzett ő ki az orgona játékból és nem egy olyan ref. gyülekezet van ma már, amelynek templomában különösen sátoros ünnepeken énekkarok lépnek fel összhangzatos éneket adva elő, az ő volt tanítványainak vezetése alatt.

Sokan köszönhetik egykori növendékei közül boldogulásukat az ő buzdításának. Akiben énekre vagy zenére tehetséget fedez föl, azt atyai szeretettel és gondossággal, ha kell a tanítómester erélyével, szigorúságával buzdítja, képezi és segíti elő.

Elég hivatkozunk két híres orvosra,

van már. Bátorság fiam, látni fogom még az arcodat, életben foglak találni.

Egy arra robogó szekér kocsisa észrevette, hogy roskadozik és megkínálta ülésével, de ő tagadólag rázta a fejét. A véget nem érő délután órái multak és az anyóka végig botorkált az erdei uton és itt-ott megbotlott és roskadozott a fáradtságtól, tuskák és ágbogak véresre tépték kezét és arcát. Végre leszállt a nap és esti ködök gomolyogtak fel az erdő sűrűjéből. És a még mindig végtelennek tetsző uton csak tovább ballagott a vén anyóka, míg végre csak egész öntudatlan, kimerülten botorkált előre. Néha-néha ajka megremegett és halkán suttogta: Légy erős galambom! . . . Jövök! . . . És a „szombat“ kimenetével egyidejűleg ért a vén nagymama véres, összetört testtel, félájultan a fiának faluvégi korcsmájához. Szíve jéggé dermedt valami rettenetes érzet fagyasztó hatása alatt. Mert az ajtó előtt ma nem verődött csoportokká a trécselő lengyel parasztság.

És onnan belülről egy bus, héber zsolnárt gyászos dallama csendült ki a néma esti légbe. Egy kaftános férfi nyitott neki ajtót és gépiesen ajkához emelt mutatóujjal intett neki, hogy lépjen be nesztelenül. Ott benn látta a menyét és az unokáit a földön gubbaszkodni, a zsidó rituális gyászában.

— Oh, áldott legyen az Ur neve, ki

adta és elvéve, kiáltott fel és elhasította a köntösét. Mikor halt meg?

— Tegnap este. Gyorsan kellett őt eltemetni, mielőtt beállt a szombat.

És a vén anyóka reszkető hangja rázendített a szent zsolnárra.

Hallgass meg! Uj dalt
Dallok im néked.
Tizhuru hárfán
Zendül ez ének.
Tiz huru hárfán
Addig míg élek
Az örök Isten
Dicső nevének.

Az ápolónők nem sejtették, minő váratlan új életerő pezseg fel a haldokló anyóka kiaszott tagjaiban, a mint az egyszerre felült ágyában. Ránczos, esontos kezei beesett fakó pergamenszerűen ránczosodott kebelébe nyultak és abból egy papirost vontak elő, mely ép oly sárga és összetöpörödött volt, mint ő maga. Sajátságos kusza hierogliphák fődtek, melyeknek színe rég megfakult. És reszkető kezeivel fénytelen szeméhez emelte azt a papirost és földöntuli fény ragyogott fel a beesett szemekben, ragyás arca átszellemült. És a halálban megdermedő ajkak suttogták: Jövök én galambom! Légy erős! Anyád uton van már! . . . Fogom látni az arcodat, életben foglak találni! . . .

dr. Ujfalussy József a debreczeni és dr. Pivai Vajna Gábor, a pozsonyi kórház igazgatóira meg Mácsay Sándorra, a kollégium énektanárára.

A zenei tehetségek kiképzésére alapítványokat is tett, nemcsak Debreczenben, hanem Nagy-Körösnön is, az ottani tanító képezdén.

Korán megkezdődött zeneirodalmi munkássága. Első műve „Ének hangzatos könyv“-e volt, melyet mint énektanító növendékei számára készített. Ezen első műve igen elterjedt s több gimnáziumban kézikönyvvül használják. Sajnos, hogy nem adta ki újra, pedig már minden példány elfogyott belőle. Ezt követte „Erdélyi karénekes könyv“-e legnevezetesebb és legnagyobb munkája „Magyarországi karénekes könyv“-e, amely először 1859-ben jelent meg s azóta négy bővített kiadást ért, az utolsóban az egyházi énekek szám jelzéssel is el vannak látva. A szerző ebbengazdagtárházat nyújtott a protestáns egyházi zene barátainak és szakembereinek. Négy részből áll ez a munka. Az első rész elő és utójátékokat tartalmaz, orgonára, harmoniumra és zongorára. A II. részben 166 karének és néphimnusz van ugyancsak orgona, harmonium és zongorára. A III. részben 30 közönséges halotti éneket gyűjtött össze vegyes karra, orgonára és zongorára. A IV. rész templomi és halotti énekek gyűjteménye vegyes karra, 3 és 4 szólamu férfi karra. Az énekek között sok van saját szerzeménye, de vannak ismert művészek egyházi jeles művei.

Ezekon kívül írott ő több olyan templomi és halotti éneket is, amelyeket még eddig nem adott ki. Ilyenek: A fájdalom éles nyilai. . . El-el e föld hatáiról. . . Az ifjuság csak muló álom stb. Ezek az ő igazán különös és megtisztelő szívességéből a főiskolai kántus használatában és tulajdonában vannak.

Ha még családi életéből pár adatot fölemlitek, befejezhetem az ő érdemes életének vázlatos rajzolását.

Mihelyt két évig tartott külföldi tanulmányutjából hazajött, — özvegy anyja tanácsára, ki úgy vélekedett, hogy az anyaszentegyházat szolgáló férfinak feleség kell, megnősült, elvévén Dohányossy Juliánát, egy vagyonos, de már akkor mesterségét nem folytatott asztalos leányát. Apósa tekintélyes polgár volt, tagja a 60 polgárból állott választott hités közönségnek. Ez a Dohányossy készítette az oratórium ma is meglévő berendezését.

Sz. Nagy Károlynak négy gyermeke született, két fiu, két leány. Egyik fia Károly budapesti orgonista, szintén ösmert zeneszerző; másik fia Kálmán, orvos doktor Bács-Bodrog megyében. Leányai meghaltak, egyik hajadon korában, a másik mint Kutasi Imréné. Felesége is már régen temetőben pihen. Nagy Károlynak egy öcsese Sz. Nagy József előbb n. körösi énekvezér, később s.-pataki ének- és zenetanár a protestáns egyházi zeneirodalomban hasonlóképen tekintélyes helyet vívott ki több rendbeli zeneművével.

Az ünnepeit férfiú elé ötven éves szolgálataival szerzett érdemeiért, mi is, a sajtó egyik közege, a közvélemény tolmácsolói, e sorok közlése által ime le tesszük az elismerés szerény koszoruját.

Z-1.

Mulatság.

Január 25.

A „Polgári-Kör“ ma este tartja bálját a „Bika“ disztermében.

Valahányszor a kör összegyűjti egy szép bokréta városunk polgárságának szép leányait s tüzes szemü menyecskéit, hogy a fiatalságnak egy rövid éj alatt örökre feledhetlen édes órákat szerezzen, a bál tömött sorain végig nézve s gyönyörködve a szemek csillogásában s a piros ajkak boldog és bol-

dogító mosolygásában, mindig eszembe jut az Istenben boldogult Debreczeni Híradó egy malitiosus megjegyzése, mely a kör életének 21-dik évfordulója idején rendezett bál alkalomával azt jósolta, hogy a kör nem éri meg a 22. évet, mert „21 után fucsos következik”.

Azóta a kör folytonosan erősödik s izmosodik s ma életének 30-ik évében jövője biztosítva van, míg a halálát jósló Híradó végelgyengülésben kimult az árnyékvilágból.

A kör ezen öröndetes fellendülésének egyik hathatós tényezője az évenként rendezett szokott zártkörű bál, mely sajátos jellegénél fogva városunkban páratlanul áll. Mert ez azon egyetlen multság, hol a polgárság minden felekezet, rang és politikai pártkülönbség nélkül öröndetes harmóniában egyesül, hol a magyar ártilla és a nemzetközi frakk barátságos egyetértéssel megfér egymás mellett. Itt még látható a körmagyar, ez a rég elfeledett ritmikus magyar tánc s nem kell táncztanítónak azt magyaráztatni s tanítani a millenniumra.

Bizony igazsága volt városunk polgármesterének, midőn legközelebb tartott jubileuma alkalmával kijelentette, hogy városunk társas egyletei között a Polgári-kör az, melynek legszebb jövőre van kilátása s melynek létalapja a legszilárdabb, mert ez a polgárság körében valóságos missiót teljesít.

És valóban polgárságunk érdeklődése napról-napra növekedik a kör iránt s bálját évenként mindig tömegesebben látogatja.

A ma, január 25-én, a Bika disztermében tartandó bál előreláthatólag egyike lesz az idény legsikerültebb multságainak. Különben e bál a kör könyvtára javára rendeztetik s már e nemes czél miatt is megérdemli, hogy az eddigi pártfogásban részesüljön. Bontsa hát ki városunk tánczkedvelő ifjúsága aranyos jókedvének szárnyait s jöjjön a polgári-kör mai báljára, hol igazi magyar szépségekben gyönyörködhetik s igazi magyaros multságban részesül.

Bál-int.

* Az „Iparos-kör” által február 2-án (vasárnap) a „Bika” szálloda disztermében tartandó zártkörű tánczvizalomra a meghívók szétküldettek, kik ezt netalán nem kapták meg és arra igényt tartanak, sziveskedjenek Szedlák József ur — piacz-utca — üzletébe fordulni. — A rendezőség.

Mit festessen meg a város.

Debreczen városa által az ezredéves kiállításon megrendelendő történelmi festmény tárgyára vonatkozólag a városi közgyűlés által megbízott Széll Farkas, Komlóssy Dezső és Géresi Kálmán bizottsági tagok mai napon a következő javaslatot nyújtották be a városi tanácshoz:

1. „A mint Szilágyi Márton hírneves debreczeni tanár 1684. évben kiadott Biga Pástorális című művének előszavában elmondja, 1681-ben a hadseregével a magyarországi felkelők segítségére indult Apaffy Mihály erdélyi fejedelem, városunkon keresztül menve, főtanácsosával Teleki Mihálylyal a debreczeni kollégiumot meglátogatta, a tanárokat és tanulókat jótéteményeiben utonnan részesítette.”

Az ünnepélyes látogatás a debreczeni bíró és tanács kíséretében történt. És Apaffy nem csak a kollégiumnak, a mely különben a város iskolája „schola nostra” volt, hanem a városnak is nagy jótétemény volt; valamint a nagy államférfi Teleki is, mindig jó indulattal volt Debreczenhez, a mint ezt történelmi emlékek tanúsítják. Ezen kép alkalmat adna a kollégium mellett a tanuló ifjúságot és a városi előljáróságot is együtt mutatni be. Apaffynak és Telekinek egykoru arcképei is maradtak fenn. A tárgy csak annyiban

felekezeti, amennyiben Debreczen város utolsó 3 századi történelmét jellemzően bizonyos felekezeti, vagyis történelmi színezet nélkül alig lehet visszaadni.

2. „1703-ban II. Rákóczy Ferenczet a sámsóni táborban meglátogatta Debreczen városának küldöttsége és átadta neki a debreczeni nyomdában nyomtatott proklamációkat, melyek a nemzetet fegyverbe szólították. Valamint a még akkor esekély számú kurucok számára készített zászlókat is; habár még ekkor Debreczen nem csatlakozott teljesen a felkelőkhöz.”

Ezen a képen Rákóczi és Beresényi szintén ösmert képei volnának felhasználhatók. A képnek történelmi háttere az volna, hogy a Rákóczi-féle kurucz háborúk alatt Debreczen volt egyik legfontosabb központja a kurucz hadviselésnek.

3. Harmadik tárgy gyanánt királyunk őfelségének debreczeni legutóbbi látogatását ajánljuk. Ennek hű előadása a benne levő erkölcsi és hazafias momentum mellett a jövő számára birna történelmi értékkel, ha nemcsak a dísz jelmezeket, hanem a debreczeni viseletet is híven fel tudná tüntetni.

Mint városunk történelmi igaz képét legjellemzőbben feltüntetendő tárgyat első sorban az 1-ső számú merjük a Tekintetes Tanácsnak melegen ajánlani.

NAPI HIREK.

— **Istentiszteletek.** Holnap, vasárnap d. e. 9 órakor az ev. ref. nagytemplomban Könyves Tóth Kálmán, a kistemplomban Kiss Albert, az új templomban Dicsőfi József, az ispotályi templomban Ferenczy Imre prédikál. A r. kath. templomban d. e. 9 órakor dr. Wollaffka Nándor tart misét, azután Pálffy Béla s. lelkész mond szent beszédet. Az ág. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos tart istentiszteletet.

— **Az új táblabíró.** Dr. Szacsavay Elemér, a debreczeni kir. táblához közelebb kinevezett táblabíró, a királyi táblának folyó hó 23-án tartott teljes ülésében letette hivatali esküjét. Ugyanez alkalommal az elnök értesítette a bírói kar új tagját, miszerint a kir. tábla III. tanácsához, a Széll Farkas kir. táblai tanácselnök vezetésére alatt levő tanácshoz osztatott be.

— **A Csokonai-körből.** Ismét fényesen sikerült felolvasó ülése volt tegnap este a Csokonai-körnek. — A kollégium diszterme képtelen volt befogadni a díszes, nagy közönséget, melynek körében ismét a régi népszerűsége jutottak a Csokonai-kör nyilvános ülései. — Még a katonai tisztikarból is számosan jelentek meg. — Először Konez Akos lapunk f. szerkesztője olvasta fel „Szeretet és Szerelem képeiben és példákban” című munkáját. — Azután Hoffmann József törvényszéki bíró pompás bariton hangon énekelt egy spanyol románcot és Széll Kálmán Dóczy József helyi szerzők „Kuruczvilág” cz. legújabb operettjéből egy dalt. Jeney Béla „Az élet” cz. monológot szavalt a zajos hatással, majd ismét Hoffmann József énekelt magyar dalokat a Magyar-fiúk zenekísérete mellett. A közönség kíváncsára meg kellett ujránzia. Ilyen felolvasó estélyek mellett nagyon természetes, hogy rohamosan nő a kör tagjainak száma. — A kör társasestélye is, 8 órakor, fényesen sikerült. Válogatott társaság volt jelen, u. m. Széll Farkas kir. táblai tanácselnök, Kölessey Sándor kir. táblai bíró, Dobieczy Sándor üzletvezető, Joó István, Dóczy Imre stb. Az elnök urnak kedves napja volt: 14 éve, hogy a királyi táblához került. Lelkesült hangulata az egész társaságra felvillanyozólag hatott, s így a multság a Magyar Imre pompás játéka mellett mindvégig emelkedett arányokban folyt. Különös ünneplés tárgya volt Hoffmann József, a fényes énektehetséggel megáldott bíró,

kinek előadása a mai felolvasó ülést oly élvezetessé tette. Történetek komoly megbeszélések is. Így például kimondották, hogy a Csokonai-körnek, illetőleg Debreczen városának, oly tágas teremre van szüksége, mely a maihoz hasonló, sőt népesebb előkelő közönséget felolvasások s előadások élvezetes meghallgatása végett befogadhatson s hogy ily helyiség előállítására a Csokonai-kör legközelebbi mozgalmat fog indítani. Konez Akosnak, a mai délutáni másik jeles előadónak, távollétét sajnos nélkülözte a társaság.

— **Városi muzeum.** A városi muzeum és könyvtár eszméje, mely mellett lapunk annyiszor kardoskodott, s a melyet a millenniumi bizottság legközelebbi ülésében Széll Farkas indítványa tüzött tulajdonképpen napirendre, közel áll a megvalósuláshoz. Immár a városi tanács is már teljes ülésében úgy nyilatkozott, hogy a kiállításról visszakerülő tárgyak a felállítandó városi muzeumban helyezeszenek el. Ez iránt előterjesztést fog tenni a febr. 6-diki közgyűlésnek és egyúttal felhatalmazást kér, hogy a muzeum szervezése iránt intézkedhessék.

— **A debreczeni izr. hitközség tagjai** ezennel értesítetnek, hogy az 1896. évi kultuszadó lajstrom az adókövető bizottság által elkészítettén, a mai naptól kezdve 1896. évi február hó 1-ső napjáig a hitközség jegyzői hivatalában (N. várad-uteza 2204 sz.) közszemlére kitétetett s ugyanott a jelzett napig a netaláni felszólalások benyújthatók. Későbbi felszólalások figyelembe nem vétetnek. Debreczen, 1896. január hó 14-én. A debreczeni izr. hitközség előljárósága.

— **A Haza-polgári fekete asszony** kísértette H.-Dorogon nemének hiszékenységet bizonyos Kegyes Atya hasznára, de a szemfüles előljáróság azzal, hogy a vendégszereplést rövid időre szabta, elejét vette a nagyobb mérvű és anyagi veszteségeket okozható népámitásnak. Mert hát ki nem akarna tudni az ő jövő sorsát? Mi vár reá ezen és amazon a világon. Bizony-bizony a nép lelkében is vannak vágyakozások problémák megfajthetése. Vasfüvet, varázsszert szeretne birni, melylyel minden lakat keze pusztá értetésére magától felpattanna. Hát még az asszonyféle! Hírem, hogy itt a csoda-asszony, a fekete asszony, a polgári asszony! s a szent rózeafüzer társulat némely buzgóbb tagjai legott felkeresték szállásán. „Mi lesz én velem?” kérdezte egy menyecske. A jóasszony délutánra rendelte magához. De egyedül legyen. Az asszonyka el is ment a légyottra. A sybilla eltávolította látogatóit. A menyecske kérdezett s feleletül azt a nem, épen megnyugtató jóvendölést vette, hogy össze fog zsugorodni, mint egy susinka, keze és lábászarái pediglen kőrökká aszalódnak s zörögni fognak, mint a száraz galyak, ha a szél érdekl. A menyecske kétségbeesve, a gonosz sors elkerülhetésére rimázkodott tanácsért, a melyet a jószívű javas asszony nem tagadhatott meg. Adjon a menyecske 80 frtot Á. J. szent bazilrendű atyának szent alamizsnára, hogy könyörögjön az Urnál érte. „Szegény vagyok én lelkem! — homon adjak?” — „Azon is lehet segíteni. Adnak a takaréka kezesekre is, aztán apránként, hogy az ura meg se tudja, letörlesztgeti.” — „De az uram megöl, ha a kereset elhordom.” — „Nem kell azt az embernek tudni. Az urától lopni nem vétek.” — A menyecske elment a paphoz tanácsért, elbeszélvén a javas asszonytól hallottakat azon kéréssel, hogy tovább ne adja, hogy az ő személyén bántódás ne essék. A jóasszony pár napi betegkedés után az előljáróság közbelépésére a városban megszűnt vendégszerepleni.

— **Nagy idők tanuja.** Ritkulnak... A dieső csaták életben maradt harcosainak vállára azóta fél év-század terhe nehezült, mialatt lassan meggyengültek a hajdan erős izmok és egymásután roskadnak össze az élet sulya alatt. Az 1848/49. magyar szabadságharc egyik hős bajnoka **Osovay Ferencz**, ki mint honvédhadnagy küzdött végig a honvédelem csatáit, ma reggel meghalt Burgondia-utcai lakásán. Temetése hétfőn megy végbe, mely alkalomra agg bajtársai s a 13 egyenruhás honvéd testületileg jelennek meg, hogy a tépett harszi- és gyászlobogók alatt az elhunytak végbucsut mondjanak. A mindig ruganyos léptekkel járó szikár természetű öreg, ősz ur, ősmert alakja volt városunknak. Gyakran járt régi honvédtiszt ruhában. A megboldogult uradalmi erdész volt volt a gróf Károlyi családnál s nyugalomba vonulván, itt élte le hátralevő napjait.

— **Üsszetörve és megfagyva.** Csegéről írják: Csön és Tiszaparti falunkban igazi szenzáció történt tegnapelőtt. Az országúton hazafelé igyekezett az esteli órákban **Szabó Erzsébet** egy 78 éves sánta, süket asszony. Utána siklott sebesen egy szán, melyet kocsis hajtott. A süket asszony nem hallotta a csengős-bongós szán közeledését, a kocsis pedig nem tért ki. A három ló elítötte az öreget, kit a lovak patái, a szán talpai összevissza törtek. Az embertelen kocsis, mintha semmi sem történt volna, tovább vágatott. Másnap reggel munkásemberek **holtan találták meg Szabó Erzsébetet.** A szerencsétlen asszony megfagyva ott feküdt az úton, mellette összefagyott vértócsa, kezei s lábai apróra össze voltak törve, arca éktelenül eltorzítva. A munkásemberek az agyongázolt asszonyt bevitték a községházára. A hullát még aznap felboncolták s megajították a helyszíni szemlét, valamint a vizsgálatot. A tettest sikerült kézrekeríteni **Sallai Ferencz** csegei lakos személyében, ki be is ősmerte, hogy az ő lovai ütötték el Szabó Erzsébetet, de azokat védekezik, hogy a lovak elragadtak. Sallait letartóztatták.

— **Nagy vasuti szerencsétlenség.** Daczára a rendkívül szigorú elővigyázatnak, a katonai pontossággal végrehajtott óvintézkedéseknek, mégis megesis olykor-olykor, hogy a vasuti vonalon továbbmozgó vasmolochok szörnyű talákozásban török össze egymást és pusztítanak emberéletet, vagyont. Tegnap a budapest-debreczeni vonalon történt nagy szerencsétlenség. Mint a helyszínről érkezettek beszélik, az Ujszász és Tápó-Györgye között eső **Pokoltanya** megállóánál egy vegyesvonat vesztelt, várva míg egy nagyobb tejszállítmányt beraknak a teherkocsikba. Ezalatt Ujszászról két mozdonyt indítottak Budapest felé s a mozdonyvezető azt híven, hogy a vegyes vonat már rég túl jár a Pokoltanyán, az ominosus nevű megálló helyre fekezés nélkül behajtott. A sűrű ködben nem vette észre, hogy a vonat még ott áll s így a két mozdony a megállóknál szokásos fél erővel neki ment a vonat hátuljának. A karambolnak borzasztó következménye lett. A vonatban volt utazók közül kettő azonnal meghalt, 22 többé-kevésbé megsebesült; három kocsi teljesen összetört, kettő erősen megrongálódott s az egyik mozdony annyira összezúzódott, hogy tovább szállítani saját kerekein nem lehetett. Az összetört kocsi roncsait, sebesülteket míg eltakarították a sinekről, órákba fekt, ezért a Budapest felől Debreczenbe érkező délutáni vonat 2 órával késett. A vizsgálatot megindították.

— **Halálozás.** Özv. Weisz Adolfné asszony tegnap este meghalt 66 éves korában. Holnap d. e. 10 órakor temetik sz. Anna-utcai lakásáról.

— **Véres lakodalom.** Egyeken történt. Bódi László és Major János legények a szomszédjuk leányának lakodalmán berugott állapotban összeveszttek, miközben Major a

csizmaszárból hirtelen **kést rántott elő s anélkül, hogy a jelenlevők megakadályozhatták volna, markolatig a Bodi mellébe döfte.** Bodi szónéklül összerogyott. — **Sebét úgy, a hogy tudták, bekötötték s lakására szállították.** — A gyilkos tettének elkövetése után felhasználva a lakodalmas-háznál támadt zürzavart, elfutott. Másnap a csendőrség üldözőbe vette és elfogta. Bodit lakásán ápolják, sebe súlyos ugyan, de mivel a gyilkos nemesebb szerveket nem sértett meg kezelő-
orvosa reméli, hogy pár hó múlva felépül.

— **Rendőri hírek. (Téglavető vitézek.)** Sinai Gábor és Kecskés Pál téglavető munkások tegnap este a Nagy-Mester-utczán szokásukhoz híven részegen betá molyogtak egyik boltba még egy kupiczára. Ott neki estek egy kis fiúnak s verni kezdték. Két arrajáró ur rendre intette a duhajokat, mire ezek az urakat is elverték. (Orvos-rendőri vizsgálat.) Végh Gyula alkapitány, dr. Kenézy Gyula orvos és Tikos Imre mérnök ma a II. kerületben több épületet orvos-rendőri vizsgálat alá vettek.

— **Bárócsány — cselédné.** Nyiregyháza polgármestere, mint állami anyakönyvvezető előtt a napokban érdekes házassági eset fordult meg. Fiedler Borbála Nyiregyháza tartózkodó, kistárkányi illetőségű cselédet eljegyezte Bubbán Péter, ottani iparossegéd. Az iratok átvizsgálásánál feltűnt, hogy a menyasszony „bárói” ágyból származott s ennek daczára cselédkönyvvvel van ellátva és sem írni, sem olvasni nem tud. Igaz, hogy egyes családok életében merülnek fel alig megmagyarázható különös jelenségek, mindamellett a polgármester előtt szinte lehetetlennek látszott, hogy egy ilyen származású nő még csak írni se tudjon, mert egy báró-ember, mint apa, annyira nem sülyedhet, hogy gyermekét nagyon nélkül hagyva, legalább az ismeretek legelemibb részét; írást, olvasást el ne sajátíttassa vele. Ily körülmények közt a polgármester a jegyespárt nem adta össze, hanem előbb a rejtélyes ügy megoldását az alispáni hivatal utján kérelmezi.

— **Regényünk térszúke miatt mai számunkból kimaradt.**

— **A második magyar osztályversajáték** iránt az érdeklődés általános és ezért ajánlatos mindenkinék, a ki az annyi kedvező esélyt nyújtó sorsjátékon részt kíván venni, ha megrendelését mielőbb beküldi Schröder Rob. Th. banküzletének (Budapest, Károly-körút, Károly-kaszárnya 28.) Ezt a czéget mindenütt előnyösen ismerik, mert pontosan teljesít minden megbízást és rendszeren az ő megbízói nyerik a legtöbb főnyereményt. A czég 25 évi fennállása óta sok millió forint nyere-ményt fizetett már ki. A Schröder Rob. Th. czéget ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

Városi és megyei hírek.

* **A jog- és pénzügyi bizottság** tegnap délután Vértessy István főjegyző elnöke alatt ülést tartott, melyen jelen voltak: Komlóssy Dezső, Steinfeld Antal, Szilágyi Károly, Kovács József, Nagy Ferencz, Ábrahám László, Vecsey Imre, Stahl Géza és Varga Károly. Csupán két ügyet tárgyalta a bizottság. A lovasági laktanya építésére vonatkozólag többek felszólalása után javasolja, hogy miután az ezredtörzs és 3 század elhelyezésének megfelelő tervek kidolgozását, a szükséges terület kisajátítását a közgyűlés elhatározta, a nagy kölcsönből 700000 frtot e célra rendelt fordíttatni, a terveket pedig a honvédelmi miniszter jóváhagyta, az építkezés és telekszerzés költsége a 700,000 frtból fedezetet talál, olyan előterjesztés tétessék a közgyűlésnek, hogy 1. a tervek és költségvetés elfogadása mellett az építkezés **cérgős** kivitellel a városi tanács bizassék meg; 2. a laktanya építéséhez kijelölt területek megszerzése, illetve kisajátítása iránt a törvényszerű intéz-

kedések egyidejűleg tétessenek meg. Másik tárgya volt az ülésnek az ev. ref. presbiterium kérelme 2000 frt segélynek 1898 július 1-től kezdve a tanítók ötödéves korpótléka javára utalványozása iránt. A t. főorvos indítványa folytán mielőtt javaslatot tenne, a bizottság a presbiteriumot megkerestetni kívánja, hogy az ingyen iskoláztatási alap 1895. évi zárszámadását, vagyonmérlegét és költségvetését mutassa be.

* **Rendkívüli közgyűlés.** A januári közgyűlést február 6-án rendkívüli városi közgyűlés követi, amelynek tárgyai a lovasági laktanya területének megszerzése és ezredéves kiállítás ügyek lesznek. A tanács már teljes ülésében készítette elő az ügyeket. A lovas laktanyára nézve elfogadta a jog- és pénzügyi bizottság véleményét.

Táviratok.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától. —

Apponyi feltételei.

Budapest, január 25. A képviselőház mai ülésében Apponyi Albert gróf megindokolta a béke feltételeire vonatkozó indítványát. Beszédében biztosítékot követelt Bánffy Dezsőtől indítványának elfogadására. Mire a miniszterelnök kijelentette, hogy multkori beszéd ben kellő biztosítékot nyújtott; többet annál most sem mondhat. Apponyit nem elégitette ki Bánffy beszéde, kijelentvén, hogy pártjával fog tanácskozni jövő magatartásáról. A Ház Apponyi indítványát kiadta az illető bizottságnak.

Közhivatalnokok és viczinális engedélyek.

Budapest, január 25. A képviselőház Apponyi indítványa után folytatta a belügyi költségvetés tárgyalását. **Csáky Albin** gróf keveselte Ugronnak tegnap tett indítványát s azt javasolja, hogy ne csak a főispánok, hanem az országgyűlési képviselők és összes hivatalnokok se kaphassanak viczinális vasutak építésére engedélyt. (Általános, perczekig tartó taps.) Perczel Dezső belügyminiszter Csáky Albin indítványát elfogadta. (Eljenzés.) Egyben jelentette, hogy Miklós Gyula borsodi főispán lemondott. **Dániel Ernő** kereskedelmi miniszter is hozzájárult Csáky gróf indítványához; gondoskodik, hogy orsz. képviselő még strohman se lehessen. (Taps.) Csáky gróf indítványát — mint hírlik — a tegnapi miniszteri tanács hozzájárulásával terjesztette be.

Az iskolát nem államosítják.

Budapest, január 25. A képviselőház ezután kérvényeket tárgyalta. — Csanád-megyének az iskolák államosítását kérő feliratánál Wlassics miniszter kijelentette, hogy az államosítás lehetetlen, mert költséges.

Miklós Gyula lemondott.

Budapest, január 25. Miklós Gy. borsodi főispán beadta lemondását. Le-mondó levelében kijelenti, hogy Szabó József volt ügyvéd a közöttet közjegyzői okmányokat több aláírandókkal együtt elébe csempészte s ő tudtán kívül írta azokat alá. A közjegyző csak az aláírást hitelesítette. Mindazonáltal lemond, mert reputációjának megvédése teljesen igénybe veszi.

Az ezredéves kiállításról.

— A kiállítási sajtóiroda értesítései. —

A földműves és munkásnép felhozatala a kiállításra.

A földműves és munkásnépek az ezredéves kiállítás és a fő- és székváros megtekintése céljából tervezett tömeges felrándulásai tekintetében a kiállítási igazgatóság a következő tájékoztatást adta ki:

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur, mint az ezredéves kiállítás országos bizottságának elnöke, messzemenő könnyítésekkel óhajtva lehetővé tenni az ország földműves- és munkás népének az ezredéves kiállítás és a fő- és székváros megtekintését, elhatározta, hogy a nagyobb tömegekben felrándulók részére:

Utazási költség a) a m. kir. államvasutak és ezeknek üzemében álló vasutak vonalain 50%-nyi mérséklést engedélyez és a zónarendszerű személy-díjszabály szerinti III. osztályú menetjegy árakból, továbbá intézkedik, hogy a nem állami kezelés alatt álló vasutak vonalain, nemkülönben a gőzhajózási társaságok által fenntartott személy-járatokon hasonló értékű kedvezmények adassanak; Szállás b) ezer személy befogadására katona ágyakkal felszerelt barakkot épített a kiállítás közelében és ebben 10 kr-ért nyújt egy-egy személynek 1-1 napra szállást; Élelmezés c) a barakkal kapcsolatosan népkonyhát állít és ebben 10 kr-ért ad egy tál meleg ételből álló ebédet vagy vacsorát; Kalauzolás, d) díjmentesen megfelelő számu és nyelvismeretekkel bíró kalauzokat bocsát az érkező csoportok rendelkezésére, kik hivatalosan a csoportokat egész időzésük alatt a szükséges felvilágosításokkal és magyarázatokkal támogatni és kísérni; Belépti-jegyek, e) husz krajczára mérsékelt belépti-jegyeket adtak ki a kiállításra; Jegyfűzetek, f) jegyfűzeteket hoztak forgalomba a kiállítás igazgatósága útján, melyekben a menetérti-jegy, szállás-utalvány, a kiállításba való belépésre jogosító jegyek, az ebéd-, illetve vacsora-jegy együtt foglaltatik s melyekért a díjfizetés egyszerre és egy összegben történvén, az utazás kényelme biztosított. Összköltség. Ezen felsorolt kedvezmények mellett lehetővé válik az, hogy a XIV. zónához tartozó vidéken lakó egyén 2 napi tartózkodásra egészben 5 forint, a VIII. zónához tartozó vidékek lakossága (az élelmezést, szállást, belépti-jegyet is beleértve) 3 forint költséggel teheti meg az utazást Budapestre és vissza. Szervezés. A tömeges felrándulásokat a törvényhatóságok élén álló főispánok, mint a kiállítás kerületi és helyi bizottságainak elnökei, az e célra alakított bizottság, avagy a közigazgatási tisztviselők közreműködésével szervezik. A résztvevők előjegyzése, a részvételi díjak beszedése, a jegyfűzetek kezelése és kiosztása, a felrándulás időpontjának, az utazás programjának megállapítása vármegyénként, vagy ezeken belül körzetenként a főispán, illetve a közreműködők által eszközöltetik.

A kirándulásban nők és gyermekek is vehetnek részt: gondoskodás fog történni arról, hogy a nők külön barakk-osztályban helyeztessenek el. Utazás és tartózkodás. A kiránduló csoport az intézők által kijelölt vezetőikkel együttesen utazik a fő- és székvárosba s ugyanazon vonattal hagyja el Budapestet.

A kirándulók külön vonatot is vehetnek igénybe, ha az egészben fizetendő menetdíj által a megleendő ut minden kilométere után 2 forint 40 kr. biztosítatik a m. kir. államvasutnak. Ezen határozomány alól az igen távol fekvő állomásokról utazó csoportokkal szemben is, ha a kirándulók száma az 500-at eléri, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urtól esetről-esetre kikérendő engedély alapján, kivételek is lesznek tehetők.

Az egész csoportnak a tartózkodás ideje alatt való együtt maradása feltétlenül kötelező.

A kirándulókat érkezésüknél a kiállítás kalauzai fogadják és kísérik szállásukra, onnét a kiállításba. A délutáni órák a város nevezetességeinek megtekintésére lesznek fordítandók.

Gondoskodás történik arról, hogy azok, kik a színházakat látogatni akarják, azt kalauzok kíséretében kivételes azon kiadandó jegyekkel tehessek.

Mindenkinek, a ki ezen culturpolitikai szempontból jelentékeny országos mozgalomban tevékenykedni óhajt, a ki a nép érdekeit a szívén viselvén, a tömeges kirándulások eszméjét terjeszteni óhajtja: a kiállítás kerületi és helyi bizottságai és első sorban a törvényhatóságok élén álló főispán és ennek megbízásában eljáró közigazgatási tisztviselők készséggel fognak a további részletekre nézve felvilágosításokkal szolgálni.

Közgazdaság.

Sertésplacsz.

Budapest, január 24.

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgron felüli súlyban) — krtól — krig. Öreg közép (páronként 300—400 klgr. súlyban) — krtól — krig. Fiatal nehéz (páronként 320 klgron felüli súlyban) 50 krtól 51 krig. Fiatal közép (páronként 251—320 klgr. súlyban) — krtól 45 krig. Fiatal könnyű (páronként 250 klgrig terjedő súlyban) 44 krtól 45 krig. **II. Magyar szedett:** Nehéz (páronként 280 klgron felüli súlyban) 45 krtól 46 krig. Közép (páronként 220—280 klgr. súlyu) 44 krtól 45 krig. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő súlyban) 43 krtól 44 krig. Sertéslétszám: 1896. évi jan. hó 22. napján volt készletben, 34775 darab. 1896. évi január hó 23-dik napján felhajtattott 20 darab 1896. január hó 23-ik napján elszállított 202 db. 1896 évi jan. hó 24-ik napjára maradt készletben 33593 db. Forgalom: üzletnincs, árak nem jegyeztek.

Debreczeni Városi Színház.

Idényb. 97. szám. Páratlanb. 97. szám.

Ma, szombaton, 1896. január 25-én

Strogoff Mihály utazása

Moszkvától Irkuczkig.

Nagy látványosság 10 képben. Verne Gyula regénye után írta: Csepreghy. (Rendező: Hevessy Gábor.)

Holnap, vasárnap, 1896. január 26-án páros bérletben:

Ugyanez.

Kiadó és laptulajdonos:

"Csokonai" nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Koncz Ákos.

CACAO-VERO

olajmentes, könnyen oldódó Cacao, legfinomabb fajta.

Csokoládék

elismert legkitünőbb minőségek

HARTWIG és VOGEL

Bodenbach

Kapható a legtöbb cukrászdában, ítszer-, csomege- és gyógyfü-kereskedésekben.

18-69-8

Szőllőbirtokosok figyelmébe!

Szőllőkarókat

puha- és keményfából,

metszve, hasítva vagy gömbölyű állapotban bármily hosszúságban és minden mennyiségben legolcsóbban szállít

a Singer és Leimdörfer cég

69-1-1 Párkány (Esztergom-megye).

Nagy raktár mindennemű faanyagból!

Valamennyi könyvkereskedék által megrendelhető a díjjal kinttett 28. kiadásban megjelent dr. Müller tanár által írott füzet a

savart ideg- és sexualis bajokról.

59 52-1

Postán küldetik szét 60 kr. (bélyegeken is) előleges beküldése ellenében.

Eduard Bendt, Braunschweig.

Kitűnő kanári-madarak utólagzat; előnéklők. Utánvétellel szállítom 8—20 márkáért. Nyolcz nap próbaidő, díjtalan cserélés. Prospektusokat ingyen. W. Heering, St. Andreasberg (Harz) 427. 58-4-2

Hirdetmény.

Alólirott kir. közjegyző T. Haas Ignác haszonbérlet ur, nyiregyházi lakos megkeresésére közhírré teszem, hogy a nevezetnek belgrádi gazdaságában (Nyiregyháza város határában Királytelek vasuti állomás mellett) levő 90 darab öreg, páronként 400 kiló nehéz sertés és 839 darab stüldő, páronként 300—350 kiló nehéz sertés, folyó hó 27-ik napján délelőtt 10 órakor Belgrád tanyán közbejöttömmel megtartandó versenytárgyalás útján a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett el fog adatni.

A sertések teljesen vészmentes helyen vannak és egészségesek.

A kitűzött határnapon érkező vendöket a Királytelek vasuti állomáson fogatok várják.

Nyiregyházán, 1896. év január hó 24.

Dr. Kovách Elek

kir. közjegyző.

70-1-1

Előkelő bizalmi állást

nyerhet

nagyobb fix-fizetéssel

jó előléttü

szorgalmas uri ember.

Nyngdíjasok előnyben részesülnek.

R-ferenciákkal e látott kimerítő ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők. 65-3-3

Férfi-ruhákra
Peruvien,
 Tricot, Doskin,
 Brassói és gácsi
divatposztók
 olcsó, szabott áron
 kaphatók
Szabó Lajos fia
 özégnél,
 Debreczen, Rózsater. 1-30-20

KLYTHIA A bőr
 ápolására.
Az arcszín finomítására és szépítésére. ZSIRPOR
 Legelőgásabb tolette-, báln és salonpor, fehér, rózsaszín vagy sárga.
 Vegyszéleg megvizsgálva és jónak találva
Dr. POHL J. J. cs. kir. tanár által Bécsben.
 Elismerő nyilatkozatok a legjobb körökből vannak minden
 dobozhoz csatolva.

1 doboz ára 1 frt. 20 kr.
 Szétküldés utánvétel
 lel vagy az összeg
 előleges bekládése
 ellen.
 3-7-4

Taussig Gotlieb,
 udvari tolette szappanok és illatszerek gyára.
 Főraktár: WIEN, I. Wollzeile Nr. 3.
 Kapható Debreczenben **BAUM MIKSÁNÁL** a legtöbb
 Hatiszer és gyógyfűszer üzletokban és gyógyszerárakban.

Az 1896. ezredéves kiállítás alkal- mából az államtól engedélyezett

II. MAGYAR OSZTÁLY-SORSJÁTÉK

Kibocsátás: 120.000 sorsjegy 45.007 három osztályba osztott nyereménnyel és egy jutalomdíjjal.

H u z á s o k

I. osztály: 1896. február 5-8-ig.	II. osztály: 1896. márczius 11-14-ig.	III. osztály: 1896. május 12-28-ig.
--------------------------------------	--	--

Árak az I. osztályra:

Legész	1 fél	1 tized	1 huszad sorsjegy
20.-	10.-	2.-	1.-

A nyeremények teljes adó- és illetékmentességet élveznek és minden levonás nélkül fizetnek ki; a huzások az állami hatóságok felügyelete alatt állnak és egy kir. közjegyző jelenlétében ejtetnek meg.
 Midőn a sorsolási tervezet főntebbiekben közlétezzük, egyben köztudomásra hozzuk, hogy a sorsjegyek mátol fogya a falragaszokon jelzett elárnsítóknaál a fenti eredeti áron kaphatók.
 Budapest, 1896. deczember 24.

Magyar Osztály-Sorsjáték Igazgatóság.

Még soha nem létezett nyereményesélyeket

nyujt az államilag engedélyezett

II. Magyar Osztály-Sorsjáték

45.007 három osztályba osztott pénznyeremény 9.200,000 korona összértékben.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben **Egy millió** korona.

A I. osztály huzása 1896. február 6-8-ig.		A II. osztály huzása 1896. márczius 11-14-ig.		A III. osztály huzása 1896. május 12-28-ig.	
Nyereménytervezet:		Nyereménytervezet:		Nyereménytervezet:	
Nyeremény	korona	Nyeremény	korona	Nyeremény	korona
1	50000	1	100000	1	600000
1	60000	1	60000	1	400000
1	40000	1	40000	1	300000
1	30000	1	30000	1	200000
1	20000	1	20000	1	100000
1	15000	1	15000	2	80000
1	10000	1	10000	2	40000
2	8000	2	8000	5	10000
8	4000	8	4000	10	8000
10	2000	10	2000	34	6000
13	1000	13	1000	100	2000
100	400	100	400	200	1000
860	200	860	200	2650	200
9000	80	9000	120	22000	150
10000	nyeremény összesen 1268000	10000	nyeremény összesen 1618000	25007	nyerem. és egy jutalom 6281000

Árak az I. osztályra:

1/1	1/2	1/10	1/20
20.-	10.-	2.-	1.-

Teljes sorsjegyek árai (mindhárom osztályra érvényes)

1/1	1/2	1/10	1/20
60.-	30.-	6.-	3.-

ajánlja és szétküldi az összegnek előzetes bekládése mellett vagy utánvétellel

HEINTZE KÁROLY, Budapest, Szervita tér 3.

Biztonság szempontjából ajánatos, hogy a sorsjegyeknek ajánlott levélben való küldése kívántassék, és a fenti eredeti árak mellett osztálysorsjegyeknél ajánlott levelek portója és nyereményjegyzék díja fejében 25 kr. — teljes sorsjegyek megrendelésénél pedig portó és 3 nyereményjegyzék rt 50 kr. küldendő be.
 Az el-5 m gyar osztálysorsjáték alkalmával tisztelt vevőim között a következő főnyereményeket osztottam ki: 400 000, 200 000, 100 000, 80 000, 50 000 koronások stb.

Sürgöny-czim: **Lottoheintze, Budapest.**

Sürgöny-czim: **Lottoheintze, Budapest.**

KOVÁCS ÉS MEZEY
BUDAPESTI TEA- ÉS RUM-NAGYKERESKEDŐK.

Értesítés!

Ezennel van szerencsénk az igen tisztelt közönség szives tudomására hozni, miszerint **közvetlen behozott**

chinai-orosz karaván tea

fehér és barna francia rum, egész Magyar- és Osztrákországban közkeveltségnek örvendő

Braziliai rum,

francia cognac és uradalmi főzésű magyar cognacunk kizárólagos elárulását a mi cégünkkel ellátott eredeti töltésű csomagok illetőleg palacsokokban, eredeti budapesti eladási áraink mellett, az ottani előnyösen ismert czégeknek,

VARGA LAJOS urnak

mai napon átadtuk.

Az áruk minősége csupán eredeti és elsőrendű, — az árak pedig ugyanazok, melyeket budapesti fő- és fióküzleteinkben alkalmazunk; kérve tehát a nagyérdemű közönséget ottani lerakatunkat szívesen pártfogásába venni, biztosítjuk, hogy közvetített kiszolgálásunkkal teljes megelégedését kiérdemeljük.

Kiváló tisztelettel

KOVÁCS ÉS MEZEY
(cégtulajdonos Kovács István)
budapesti tea- és rum-nagykereskedők.

54-6-2

A legnagyobb választék
farsangi czikkekben
csak Bécsben, I. Elisabethstrasse I.
Bisenius Józseftől.

Cotillon-rajtok 100 drb. 1.50 frt.; finomabb selyemből 100 drb. 2, 2.50, 3, 4, és 6 frt.
Cotillon-jelvények arany és ezüst kartonban, préselve, 100 drb. 80 krtól feljebb.
Crépe-jelvények arany vagy ezüst fillettel 1.50, 2.50, 3 frt és feljebb.
Legfinomabb jelvények cs. és kir. sassal is, 100 drb. 10 firtól feljebb.
I couvert 5 drb. vegyes jelvényekkel 10 kr., drbál 12 kr és 8 drbál 18 krtól feljebb.
Cotillon tárcák 6 pár részére 50 krtól.
Rendezői jelvények darab a 10 krtól.
Hölgyjelvények szépen felszerelve 20 krtól.
Táncrendek 12 krtól feljebb.
Tűzős sapkák urak részére 100 drb 2.50 firtól; hölgyek részére 5 firtól feljebb.
Lampionok, vegyes színben, különféle nagyságok 100 drb 10 firtól feljebb.
Tűzős hangszerek, 6 drb. vegyes, 2.50 firtól feljebb.
Veszélytelen salon-tűzijáték, egy választék 50 kr, 1.20, 2, 3, és 4 firtól feljebb.
Áracsok, egész fejek és minden kigondolható más farsangi czikkek a legnagyobb választékban.
Díszletek és kiváltások ünnepélyességre a termékekbe, kertbe és az utcára a legpontosabban és a legelősebb árak mellett állítjuk elő.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. 5-3-3

Kathreiner-féle
KNEIPP-MALÁTA-KÁVÉT

Mindenütt kapható - 1/2 kiló 25kr.

Mi a
Kathreiner-féle
Kneipp-maláta-kávé?

Valódi egészségi és családi kávé, mely Kathreiner gyártási módja által a kedvelt valódi kávé ízét nyeri. Eltekintve egyéb előnyeitől, már ez okból különbözik ezen maláta-kávé minden más hasonló gyártmánytól.

A Kathreiner-féle kávé a legizletesebb, legegészségesebb és legolcsóbb pótkávé. Természetes tiszta gyártmány egész szemekben, miért is felette előnyösen használható, az örölt s ez okból a vevő közönség által nem

ellenőrizhető pótkávéval szemben, melyek hatósági vizsgálatok tanúsága szerint gyakorta idegen anyagokkal hamisítvák.

Eleinte csak harmadrészen, később felében adhatjuk a Kathreiner-kávét a valódi kávéhoz, s így az egészségre megbecsülhetetlen hatása mellett minden háztartásban jelentékeny megtakarítást eszközölhetünk.

A Kathreiner-féle kávét a legelső orvosok ajánlják, s az ugy nyilvános intézetekben, mint családok ezrei körében naponta jönnek bizonyul. Sőt magában, azaz valódi kávé hozzáadása nélkül használva, a Kathreiner-féle kávé a legjobb erősítő szer és a legegészségesebb, legkönnyebben megemészthető és egyszerűen a legizletesebb ital.

Leikiismeretes gazdasszony vagy anya, általában kávéivó, egészsége érdekében perczig se habozzon Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávét használni. Az értéktelen hamisítványokkal szemben, melyekkel ma is csalják a közönséget, a vételnél vigyázni kell a fehér eredeti csomagokon látható névre

Kathreiner!

Vigyázzanak! Saját érdekükben ne engedjék magukat rábeszélni! A valódi „Kathreiner” sohasem szabad más csomagolásban, vagy nyitott áruként eladni.

29-12-3

Szabó Lajos Fiai
czég

tudatja a n. é. közönséggel, hogy a farsangra nagy választékban érkeztek raktárra a 1-39-22

legújabb

Farsangi divat-
czikkek:

színes selymek, luszterek, világos színű divatszövetek, legyezők, szalagok, keztük.

Bor és szeszes italok
eladása
leszállított áron!

Van szerencsém a tisztelt közönséggel ezenüel tudatni, miszerint ezen

borüzletet,

melyet éveken át a Piacz utoza 1903. számú az alatti helyiségben folytattam; utódom Weisz Zsigmond rövid hónapok multával megbukván, — a csödtömeg intézőitől ismét visszavettem s a

bor és szeszes italok kismértékben és nagyban kiárulását, a leszállított árak fenntartása mellett tovább folytatom,

esetleg ezen borüzletet felszerelésével és italkészleteivel együtt, vagy ez utóbbiak nélkül is egészben eladom.

A fogyasztó közönségnek irányomban előbb is tanúsított nagyrabecsült bizalmát megőszönve, kérem szükségletök fedező-e végett ez után is hozzám fordulni.

Az üzlet tömeges megvételére vállalkozóknak az üzleti helyiségben bővebb felvilágosítással szolgálak, tisztelettel

64-3-1 **Posszert János.**